

Parlamentul
Republicii Moldova

267-07 nr. 385
18 iulie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”)
(nr. 232 din 10.07.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

I. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament conform prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Inițiativă legislativă a fost elaborată cu scopul de a ajusta cadrul normativ intern referitor la dizolvarea/lichidarea partidelor politice urmare a declarării neconstituționalității acestora de către Curtea Constituțională, în contextul Hotărârii nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”, stabilind prin aceasta neconstituționalitatea partidului menționat.

Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art. 66 din Constituție.

II. Referitor la procedura de înaintare spre examinare în Parlament, atenționăm că,

- conform art. 35 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament (remarcăm lipsa acesteia la proiectul dat);

- potrivit art. 47 alin. (6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act legislativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate, precum și rezultatele consultărilor publice;

- conform art. 58 din Regulamentul Parlamentului proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.

III. Cu referire la conținutul nemijlocit al modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege remarcăm că:

1. Dat fiind faptul că Codul electoral nr. 325/2022 a fost anterior modificat prin Legea nr. 132/2023 pentru modificarea unor acte normative, în vederea respectării rigorilor tehnicii legislative, în **textul introductiv al art. I** din proiect după textul „art. 770),” se va scrie textul „*cu modificările ulterioare,*”. Obiecția dată o adresăm și prevederilor art. II din prezentul proiect.

1.1. Prin conținutul normei de la **art. I** din proiect se propune completarea art. 16 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 în vederea restricționării dreptului de a fi ales, pe o perioadă de 3 ani de la data pronunțării hotărârii Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității unui partid politic persoanelor: „*care la acel moment erau membri ai organului executiv al partidului politic declarat neconstituțional, persoanele care ocupau funcții electivă sau care erau pe listele de candidați supleanți din partea partidului politic declarat neconstituțional.*”

Atenționăm autorii că un act normativ propus spre adoptare devine obligatoriu pentru toți cei afectați de prevederile sale odată ce este adoptat și intră în vigoare. Caracterul obligatoriu al actului normativ este crucial pentru menținerea ordinii și funcționarea legală a societății. Încălcarea sau nerespectarea acestuia poate implica consecințe legale, cum ar fi sancțiuni, penalizări sau chiar pedepse penale, în funcție de gravitatea încălcării și de legislația în vigoare.

Prin urmare, remarcăm că din momentul intrării în vigoare a completării propuse pentru art. 16 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2023, mandatul persoanelor vizate în conținutul acesteia încetează, acești subiecți devenind ineligibili. Acest fapt reiese și din prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 2/2015 pentru interpretarea articolului 1 alin. (3) combinat cu articolele 69 și 70 din Constituția Republicii Moldova (imunitatea și încetarea mandatului deputatului). Potrivit pct. 133 din HCC nr. 2/2015 încălcarea/pierderea condițiilor de eligibilitate implică două tipuri de consecințe, în funcție de momentul constatării încălcării condițiilor de eligibilitate, înainte sau după validarea alegerilor:

(1) Dacă ineligibilitatea se va dovedi până la validarea rezultatelor alegerilor și expirarea perioadei în care acestea pot fi contestate, mandatul persoanei nu va fi validat;

(2) Dacă ineligibilitatea se va dovedi după validarea rezultatelor alegerilor și expirarea perioadei în care acestea pot fi contestate sau dacă, în timpul mandatului, se va constata unul din cazurile de ineligibilitate prevăzute de Codul Electoral, inclusiv condamnarea prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă pentru infracțiuni săvârșite cu

intenție, persoana se află în incompatibilitate absolută cu calitatea de deputat în Parlament, mandatul acesteia încetând de drept.

Astfel, în lipsa unor reglementări legale exprese, încălcarea condițiilor de eligibilitate după validarea mandatului constituie motiv de incompatibilitate absolută cu calitatea de deputat în Parlament, mandatul urmând a înceta de drept, pentru motive ce derivă din condițiile fundamentale inerente principiului constituțional al preeminenței dreptului.

În aceste condiții considerăm primar să atragem atenția la prevederile pct. 5 și 6 din HCC nr. 10/2023 unde este prevăzut că:

„pct. 5 Reprezentanții și membrii Partidului Politic „Sor” care la data pronunțării prezentei hotărâri exercită mandate de deputat în Parlamentul Republicii vor continua să-și exercite mandatele în calitate de deputați independenți, fără dreptul de a se afilia la alte fracțiuni parlamentare.

6. Reprezentanții și membrii Partidului Politic „Sor” care la data pronunțării prezentei hotărâri exercită mandate reprezentative în organele unităților administrativ-teritoriale de toate nivelele, inclusiv în organele unității teritoriale autonome Găgăuzia, vor continua să-și exercite mandatele ca reprezentanți independenți, fără dreptul de a se afilia la alte fracțiuni”.

În concluzie, ne având în textul proiectului de lege norme tranzitorii, care ar reflecta situația/statutul persoanelor aflate în funcții electivă la etapa adoptării prezentului proiect de lege, în momentul intrării în vigoare a modificărilor propuse la **art. I** din proiect, mandatul persoanelor vizate prin conținutul acestuia – încetează de drept, fapt ce contravine prevederilor constituționale art. 68 - 69, HCC nr. 8/2012 și pct. 5 și 6 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023.

2. În vederea respectării rigorilor tehnicii legislative, în **textul introductiv al art. II** din proiect cifrele „2017” se vor substitui prin cifrele „2007” (care este de fapt anul adoptării Legii nr. 294) iar după textul „art. 119)” se va scrie textul „cu modificările ulterioare.”

2.1. La **art. II** din proiect pct. 1, cifra „(4)” se va scrie fără paranteze.

2.2. Prin Legea nr. 95/2015 alin. (5) al art. 4 din Legea nr. 294/2007 a fost abrogat (Hotărârea Curții Constituționale nr. 12/2013 - norma respectivă a fost declarată neconstituțională).

Potrivit pct. 34 din Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, atunci când actul normativ se completează cu un element structural nou care trebuie plasat după un element abrogat, **elementului nou i se atribuie numărul imediat următor numărului elementului abrogat** sau, dacă acest lucru nu este posibil, **numărul elementului imediat anterior celui abrogat cu indicele corespunzător**. Astfel, întru asigurarea respectării rigorilor tehnicii legislative completarea propusă pentru art. 4 din Legea nr. 294/2007 trebuie să fie numerotată cu cifra „(6)” și nu „(5)” după cum se propune în proiect.

2.3. În temeiul prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 100/2017 recomandăm revizuirea conținutului alin. (3¹) de la **pct. 2 al art. II** din proiect și expunerea acestuia într-un mod concis.

2.4. La **pct. 2 al art. II** din proiect în ambele cazuri (pentru completarea propusă la art. 22 și art. 23 din Legea nr. 294/2007) textul „se completează cu alineatul (3¹)” se va substitui cu textul „articolul se completează cu alineatul (3¹)”. Obiecția dată o reiterăm și completării art. 23 cu alineatul (5¹).

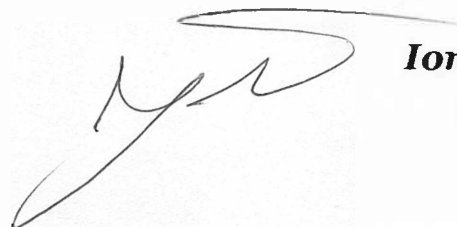
2.5. Completarea art. 23 din Legea nr. 294/2007 cu alin. (3¹) stabilește că „dacă lichidarea partidului politic se efectuează potrivit art. 22 alin. (1) lit. d), din cadrul comisiei de lichidare constituite potrivit art. 22 alin. (4) Ministerul Justiției desemnează unul sau mai mulți membri care vor exercita atribuțiile de lichidatori. Repartizarea atribuțiilor între lichidatori se decide în cadrul comisiei de lichidare. Membrii desemnați lichidatori solicită Agenției Servicii Publice să noteze în Registrul de stat al persoanelor juridice inițierea procedurii de lichidare a partidului.”

În acest context atragem atenția că nici din conținutul Legii nr. 294/2007 și nici din textul proiectului de lege nu sunt clare criteriile/calificativele care vor sta la baza deciziei în ceea ce privește determinarea numărului necesar - „unul sau mai mulți” membri care vor exercita atribuțiile de lichidatori.

Prin urmare, întru asigurarea respectării principiului clarității și previzibilității normei juridice (*art. 3 din Legea nr. 100/2017*) recomandăm revizuirea și/sau completarea conținutului proiectului cu normele de rigoare.

În concluzie, ținând cont de obiecțiile expuse, remarcăm necesitatea revizuirii textului proiectului de lege nr. 232 din 10.07.2023 întru ajustarea conținutului acestuia la exigențele normelor tehnicii legislative, prevederile Legii nr. 100/2017 precum și, întru asigurarea respectării condițiilor de claritate și precizie al actului normativ.

Menționăm că obligativitatea respectării normelor de tehnică legislativă la elaborarea actelor normative este constatată de Curtea Constituțională printr-un șir de hotărâri. Astfel, prin HCC nr. 26/2016 (§ 51), HCC nr. 2/ 2018 (§ 45) și HCC nr. 6/ 2019 (§ 39-41), Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

ex. E. Geru
tel: 022 820 580